

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.145/2019/7. szám

A felperes:

felperes (cím4.)

A felperes képviselője:

Jogi_képviselő2 (cím6.)

Az alperesek:

Alperes1. (cím1.) I. rendű;

Alperes2. (cím2.) permegszüntetéssel érintett II. rendű;

Alperes3. (cím3.) III. rendű;

Alperes4.(cím2.) IV. rendű

Az alperesek képviselője:

Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Jogi_képviselő1 ügyvéd, cím5.) I., III-IV. rendű alperesekért

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes (26. sorszám alatt)

A per tárgya:

szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

25.P.20.686/2018/24. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

A perköltségre vonatkozó fellebbezett részében részben megváltoztatja, és a felperest az I., III. és IV. rendű alperesek javára együttesen terhelő elsőfokú perköltség összegét 381.000 (háromszáznyolcvanegyezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I., III. és IV. rendű alperesek mint együttes jogosultak részére 30.000 (harmincezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díja a felperes terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2008. február 6. napján az I. és IV. rendű alperesek mint hitelezők és zálogjogosultak, a felperes mint adós és tanúl mint zálogkötelezett között – a 10.000.000 forint összegű, svájci frank alapú kölcsön iránti, kockázatfeltárási nyilatkozatot is tartalmazó kérelem pozitív elbírálását követően – ingatlan jelzálogjoggal biztosított devizában nyilvántartott közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés jött létre. A kölcsön összege 63.167 svájci frank volt (10.000 000 forintnak a 2008. február 5. napján meghatározott átváltási árfolyam figyelembevételével számított ellenértéke), a teljes hiteldíjmutató 7,48%, az induló éves ügyleti kamat 4,95%, a kezelési költség évi 2,04%. A kölcsön futamidejét 240 hónapban határozták meg azzal, hogy az első 100 hónap türelmi időben az adós csupán a hiteldíjat köteles fizetni, míg a hátralévő időben egyenletes törlesztéssel köteles teljesíteni minden hónap 4. napjáig. A kölcsön biztosítékát jelentette a tanúl zálogkötelezett tulajdonában álló Helység-i 001 helyrajzi számú ingatlanra az I. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom.
- [2] A szerződés 1. pontja rögzítette, hogy a kölcsön, az ügyleti és késedelmi kamat, a kezelési költség, valamint az egyéb költségek a folyósítást követően devizában kerülnek nyilvántartásra; a deviza vételi és eladási árfolyamot a hitelező a bankfiókban teszi közzé. A 10/4. pontban foglaltak szerint az adós tudomásul vette, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. Ugyanitt tartalmazta a szerződés az adósnak azt a kijelentését, miszerint tudomása van arról, hogy a futamidő alatt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, és ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Úgy nyilatkozott, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette, és fizetőképességének megfelelően mérlegelte. Kijelentette azt is, hogy a szerződés aláírását megelőzően a hitelező általános üzletszabályzatát kézhez vette, az abban foglaltakat megismerte, megértette, és magára nézve kötelezőnek fogadta el. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy a kölcsön- és jelzálogjogviszony részévé teszik az általános üzletszabályzatot (szerződés 10/7. pontja).
- [3] A szerződést 2008. szeptember 25. napján módosították, az I. és IV. rendű alperesek tanúl zálogkötelezettet a kötelemből kiengedték, mert a zálogtárgyon a felperes szerzett kizárólagos tulajdonjogot.
- [4] A felperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért az I. rendű alperes 2015. december 18. napján a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, majd 2016. március 8. napján követelését a III. rendű alperesre engedményezte. A perbeli kölcsönszerződéssel összefüggésben a jogszabályon alapuló elszámolás megtörtént, az felülvizsgálatnak minősül.

- [5] A felperes módosított keresetében (Szekszárdi Törvényszék 25.P.20.686/2018/7. számú jegyzőkönyv) annak megállapítását kérte, hogy a 2008. február 6. napján kötött kölcsönszerződés érvénytelen, ennek következtében érvénytelen a felmondás és az engedményezési szerződés is. Az érvénytelenség okaként hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzatot nem kapta kézhez, így az nem vált a szerződés részévé; az árfolyamkockázatot az adósra telepítő szerződési feltétel tisztességtelen, amelynek vizsgálatánál jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat keltezését nem tartalmaz. A teljes hiteldíj mutató csak összegében meghatározott, részleteiben nem, ezáltal a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: 1996. évi CXII. törvény) 213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján semmis; a szerződésből hiányzik a svájci frank szerződéskötéskor érvényes árfolyamának feltüntetése [1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a) pontja], valamint nem derül ki belőle, hogy a kezelési költség ellenében a fogyasztó milyen szolgáltatásban részesül. Jogkövetkezményként kérte a kölcsönszerződés határozathozatal időpontjáig történő hatályossá nyilvánítását és annak megállapítását, hogy az I. és IV. rendű alperesek mint egyetemleges jogosultak felé 7.314.031 forinttal és annak törvényes mértékű késedelmi kamataival tartozik.
- [6] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [7] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest az I., III. és IV. rendű alperesek mint egyetemleges jogosultak javára 635.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. Határozatának indokolása szerint a felperes és az I., illetve IV. rendű alperesek között a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 523.§-a és az 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet III.5. pontja szerinti fogyasztási kölcsönszerződés jött létre, amely az 1959. évi IV. törvény 685.§ e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül. Megállapította, hogy az üzletszabályzat a kölcsönszerződés részévé vált, mert a felperes által aláírt, közokiratba foglalt szerződés annak átvételére vonatkozó nyilatkozatot tartalmaz, amelynek ellenkezőjét a felperes az eljárás során nem bizonyította, továbbá az elismerésre vonatkozó egyoldalú nyilatkozatát a megtámadási határidőn belül nem támadta meg [1959. évi IV. törvény 209.§ (1) bekezdése, 199.§-a, 210.§-a és 236.§ (1) bekezdése]. Az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatást az 1959. évi IV. törvény 209.§ (1), (2) és (4) bekezdése, az 1996. évi CXII. törvény 203.§ (6) és (7) bekezdése, a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozata, valamint a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalása alapján világosnak és érthetőnek találta. A tájékoztatás alapján a felperesnek fel kellett ismernie, hogy a rá nézve hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztőrészletek összege jelentősen megemelkedhet és az árfolyamváltozás lehetősége valós. A felperes hivatkozásával szemben nem tulajdonított döntő jelentőséget annak, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat keltezését nem tartalmaz, mert a felperes előadásából, tanú2 tanúvallomásából és a rendelkezésre álló egyéb okiratokból azt a következtetést vonta le, hogy a nyilatkozat aláírására a szerződés megkötését megelőzően került sor. Kifejtette, hogy a teljes hiteldíj mutatót a szerződés feltüntette, mértékének esetleges téves meghatározása pedig nem a szerződés érvényességére kiható hiba. A szerződés tárgyát, a kölcsön összegét meghatározottnak tekintette, mert a svájci frankban kifejezett kölcsön egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével (Kúria 1/2016. számú Polgári jogegységi határozat 1. pontja). A kezelési költség kapcsán rámutatott, hogy a kamat csupán a kölcsönösszeg használatáért és

kockázataért járó ellenszolgáltatás, amely nem tartalmazza az 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet I/10.3. pontjában írt intézkedésekkel kapcsolatos kiadásokat (hitelképesség vizsgálata, szerződések előkészítése, ellenőrzése és behajtása). Egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak tisztában kellett lennie azzal, hogy a kölcsönszerződés futamideje alatt szükségszerűen felmerülő banki adminisztráció költséggel jár, amelynek átalányösszege a kezelési költség. Az Európai Unió Bírósága C-621/17. számú ítélete szerint a szerződési feltétel világosságának és érthetőségének követelménye nem kívánja meg, hogy a kezelési költség pontos összegét, kiszámításának módját és teljesítésének idejét a szerződésben meghatározzák, az ellenében nyújtott szolgáltatást részletezzék.

- [8] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és keresetének teljesítését, másodlagosan az alperesek jogi képviselője részére fizetendő elsőfokú eljárási költség 317.500 forintba történő leszállítását kérte. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, mert a szerződéskötés előtt azokat nem kapta meg, nem volt módja áttanulmányozni, értelmezni. A tanúként kihallgatott banki ügyintéző vallomását az alperesekkel fennálló munkakapcsolatára figyelemmel kérte a bizonyítékok köréből kirekeszteni. Hivatkozott ugyanakkor az eljárás közjegyző tanúvallomására, aki szerint a kölcsönszerződés aláírásakor előtte üzletszabályzat nem került átadásra, illetve édesanyja, tanú3 tanúvallomására, amely álláspontja szerint ugyancsak azt igazolja, hogy üzletszabályzatot nem kapott. Megjegyezte, hogy a hitelbírálati dokumentumok mellékleteként az általános szerződési feltételek nem szerepelnek, amely szintén arra utal, hogy azokat részére nem adták át, annak ellenére, hogy a C-42/15. számú ítélet 19. pontja szerint is a szerződés megkötését megelőzően kell megadni a megfelelő tájékoztatást. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötést az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben nem találta világosnak és érthetőnek, ezért fellebbezésében változatlanul annak tisztességtelenségét, és ezáltal az egész szerződés érvénytelenségét állította. Megítélése szerint a kockázatfeltáró nyilatkozat keltezés hiányában a magánokirat alaki követelményeinek nem felel meg, az elsőfokú bíróság pedig nem adta elfogadható indokát annak a következtetésének, hogy az okirat aláírására a szerződéskötést megelőzően került sor. A banki ügyintéző, tanú2 a konkrét ügyre nem emlékezett, csak általánosságban nyilatkozott, egyéb irat ebben a körben nem állt rendelkezésre, ezért úgy ítélte meg, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat figyelmen kívül kell hagyni. Állította, hogy a nyilatkozatban foglaltakat meghaladó tájékoztatást az árfolyamkockázatról és annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásáról nem kapott, a banki ügyintézők kizárólag azt mondták el, hogy a devizahitel rá nézve kedvezőbb, melyből arra következtetett, hogy ez a kedvező hatás hosszú távon is megmarad. Pénzügyi ismeretekkel, szakképzettséggel nem rendelkezett, átlagfogyasztóként nem volt tisztában a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének tájékoztatásával, így azzal sem, hogy a jelentős hazai és külföldi kamatkülönbség miatt a forint gyengülésével már a szerződés aláírásakor reálisan számolni kellett. Ezeknek az információknak az átadását az alperesek elmulasztották, annak ellenére, hogy professzionális pénzügyi szereplőként ezekkel tisztában kellett lenniük. A kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a valós kockázatot és a biztosított kamatelőnyt érdemben mérlegelni, összevetni nem tudta, abból számára nem derült ki, hogy változatlan vagyoni, jövedelmi viszonyok mellett nem lesz képes a törlesztőrészletek megfizetésére. A hitelezőknek álláspontja szerint arra is ki kellett volna térniük a tájékoztatás során, hogy milyen árfolyam mellett tűnik el a szerződéskötés időpontjában meglévő kamatelőny, hiszen annak fennmaradása reményében kötött szerződést.

- [9] Pf.6. sorszám alatt utalt a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.074/2019/6. számú és Pf.VI.20.091/2019/6. számú határozataira, amelyekben az ítéltábla az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tájékoztatást a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10. napján kelt Emlékeztetőjében (a továbbiakban: Emlékeztető) foglaltakat is szem előtt tartva elégtelennek ítélte. Hivatkozott arra is, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak a szerződés megkötését megelőzően kellő időben kellett volna megtörténnie az Európai Unió Bírósága C-26/13., C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú ítéleteiből következően, amely a perbeli esetben nem valósult meg. Hiányolta azt a tájékoztatást is, hogy a törlesztőrészek felső határ nélküli növekedését nem csak a forintnak a svájci frankhoz viszonyított leértékelődése, hanem a deviza kamatláb változása, illetve a két tényező kumulatív hatása is eredményezheti, továbbá a devizaárfolyam emelkedés következtében a tőketartozás is jelentősen növekedhet.
- [10] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.
- [11] A fellebbezés nem alapos.
- [12] Az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság a fellebbezés indokainak vizsgálatára figyelemmel az alábbiakkal egészíti ki:
- [13] A kölcsönszerződés 9/6. pontja szerint amennyiben a deviza árfolyam nagymértékű változása miatt a fennálló kölcsöntartozás deviza eladási árfolyamon történő, forintra átszámított értéke meghaladja a jelzálogul lekötött ingatlan forintban meghatározott hitelbiztosítéki értékének belső utasításokban meghatározott maximális százalékos mértékét, és az adós a hitelezők felhívására nem teljesít olyan mértékű előtörlesztést, melynek eredményeként a kölcsön/fedezet arány e mérték alá csökken, vagy a fedezetet nem egészíti ki, a hitelezők a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondhatják, és a teljes követelést lejárttá tehetik.
- [14] A kölcsönszerződésben az I. és IV. rendű alperesek a hiteldíj egyoldalú módosítására vonatkozó jogukat kikötötték.
- [15] A tényállás fenti kiegészítésére is figyelemmel a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetéseket vont le, és a keresetet elutasító érdemi döntésével is egyetértett a másodfokú bíróság.
- [16] A közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés 10/7. pontja egyértelművé tette, hogy az általános üzletszabályzat a szerződés része, a felperes pedig nyilatkozott annak megismeréséről és elfogadásáról. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 195.§ (1) bekezdése alapján a közokiratba foglalt nyilatkozatával szemben a felperest terhelte annak az (ellen)bizonyítása, hogy az általános szerződési feltételnek minősülő üzletszabályzatot nem kapta meg. A felperes bizonyítékként édesanyja tanúvallomására hivatkozott, aki az üzletszabályzat átvételét tagadta. Tanú3 azonban a perbeli kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalása és az azt követő ismertetés kapcsán nyilatkozott úgy, hogy emlékezete szerint üzletszabályzatot nem kaptak, amelyet az eljáró közjegyző tanúvallomása is megerősített. E tanúvallomások azonban a felperes

előadását nem támasztják alá, miután a közokirat is az üzletszabályzat szerződéskötést megelőző átadását rögzítette, emellett nyilvánvalóan nem a kölcsönszerződést közokiratba foglaló közjegyző feladata az üzletszabályzat átadása. A felperes fellebbezésében foglaltakkal szemben tehát a bizonyítás során nem a banki ügyintéző vallomása, hanem a felperes közokiratba foglalt kijelentésének volt meghatározó jelentősége. A közokiratba foglalt felperesi nyilatkozat mellett nem volt jelentősége annak a körülménynek sem, hogy a hitelbírálati dokumentumok között az üzletszabályzat nem került feltüntetésre. Az általános szerződési feltételek tehát az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdésében foglalt feltételek teljesülése folytán a kölcsönszerződés részévé váltak.

- [17] Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy amennyiben az általános szerződési feltételek esetlegesen nem váltak volna a szerződés részévé, az önmagában nem érintené a kölcsönszerződés érvényességét, csupán arra vezetne, hogy a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jogszabályokon kívül kizárólag az egyedi kölcsönszerződésben foglaltak határoznák meg. Az 1996. évi CXII. törvény 209.§-ának az üzletszabályzat kötelező tartalmi elemeire előírt követelményei olyan nem polgári jogi előírások, amelyek nem vezetnek a szerződéssel elérni kívánt joghatás tilalmazottságára.
- [18] Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben is, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses kikötés megfelelt az érthető és világos megfogalmazás követelményének.
- [19] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. számú Polgári jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indoklás; EUB C-51/17. számú ítélet]. A Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatának elsőfokú bíróság által is idézett 1. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezései a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételnek minősülnek, ezért tisztességtelenségük csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha a szerződéskötéskor azok tartalma – a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is tekintettel – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető.
- [20] Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélete szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. A kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik ahhoz a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. A pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki

kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. Végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

- [21] A perbeli esetben nem vitásan készült kockázatfeltáró nyilatkozat, az abban foglaltakat a felperes aláírásával igazoltan tudomásul vette (Szekszárdi Törvényszék P.20.790/2016/9. szám). Kétségtelen, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat keltezését nem tartalmaz, ez azonban annak (egyszerű) magánokirati jellegét nem érinti, azt pedig a felperes maga sem tette vitássá, hogy az okiratot saját kezűleg írta alá. Az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre is, hogy a kockázatok ismertetésére a szerződés megkötését megelőzően került sor. Ezt a megállapítást támasztja alá, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat a devizában nyilvántartott lakás és jelzálog-típusú hitelekhez kapcsolódóan a hiteligénylők nyilatkozatainak 1. számú mellékleteként került kiállításra, továbbá sem a felperes, sem tanúként kihallgatott hozzátartozói még csak nem is utaltak arra, hogy az okirat aláírása érdekében a szerződéskötést követően kellett a pénzintézetben megjelenniük. Emellett a kölcsönszerződés 10/4. pontja lényegében a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakat megismételve tartalmaz tájékoztatást a forint/deviza árfolyam piaci mozgásának következményeiről, a veszteség kockázatáról.
- [22] A másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a kockázatfeltáró nyilatkozat teljes értékű. Tartalmazza a devizahitel lényegének közérthető ismertetését, felhívja a figyelmet a bármikor, bármilyen irányban és mértékben bekövetkező árfolyamváltozás, illetve a törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke jelentős emelkedésének lehetőségére. A kölcsönszerződés és az írásbeli ügyféltájékoztató így az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára a kölcsönszerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat lényegének, fizetési kötelezettségekre gyakorolt hatásának, korlátlanságának felismerését lehetővé teszi.
- [23] A perbeli kockázatfeltárás megfelel az Emlékeztető (egyebek között az Európai Unió Bírósága C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ítéleteiben kifejtettek alapján elfogadott) összefoglaló megállapításainak. A kockázat fennállása és lehetséges következményei több rendelkezés együttes értelmezésén nyugvó következtetés nélkül közvetlenül felismerhetők, minek folytán az átlagos fogyasztó számára nem lehet kétséges, hogy fizetési kötelezettsége egyenes összefüggésben áll az árfolyam változásával. A kockázat magára vállalása a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint csak úgy értelmezhető, hogy ezt a kockázatot (korlátozás nélkül) az adós viseli. A professzionális pénzpiaci szereplő által összeállított blankettaszerződés esetén nem kérdőjelezhető meg az ott kifejezett figyelemfelhívás jelentősége. Egyértelmű írásbeli tájékoztatás esetén a realitás követelménye nem azt jelenti, hogy a hitelezőnek írásban külön meg kellene erősítenie az általa megfogalmazottak súlyát, hanem azt, hogy az egyedi szóbeli tájékoztatás, illetve a nyilvános kijelentései során nem kommunikálhat a kockázatot relativizáló módon. Az Európai Unió Bíróságának C-227/18. számú ítélete rögzíti, hogy amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, úgy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amelyik úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten az árfolyamváltozás felső határának hiányára. A hitelezőnek nem

volt kötelezettsége annak kimutatása sem, hogy a deviza alapú kölcsön forint alapú kölcsönnel szembeni kamatelőnye milyen mértékű árfolyamváltozásig érvényesül.

- [24] A kölcsönszerződés 9/6. pontjából egyértelműen következik, hogy a devizaárfolyam fogyasztóra hátrányos nagymértékű változása esetén nemcsak a havi törlesztőrészletek összege, hanem a tőketartozás összege is emelkedhet, mégpedig olyan mértékben is, hogy a kölcsöntartozás forintra átszámított összege meghaladja a biztosítékkal lekötött ingatlan értékét. Arra vonatkozóan pedig nem merült fel adat, hogy a felperesnek a hitelezőknek felróható okból nem volt elegendő ideje a kockázatfeltáró nyilatkozatban, illetve a szerződésben foglaltak áttanulmányozására, szerződési akaratának megfontolására.
- [25] A felperes azt is kifogásolta, hogy az árfolyamkockázat feltárásához a hitelezők nem fűztek a kamatváltozás lehetőségére is kiterjedő komplex figyelmeztetést. Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélete 74. pontja szerint a külföldi pénznemben meghatározott kölcsönök kapcsán az Európai Rendszerkockázati Testületnek a devizahitelezésről szóló 2011. szeptember 21-i ERKT/2011/1. számú ajánlása alapján a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására.
- [26] A perbeli kölcsönszerződés feltételei azonban a kamat százalékos mértékének változását nem kötötték kifejezetten és kizárólag a külföldi kamatlábak változásához, hanem ebben a kérdésben a hitelezők számára egyoldalú szerződésmódosításra adtak lehetőséget a bankközi hitelkamatok, a fogyasztói árindex, a jegybanki alapkamat, az állampapírok hozama, a lakossági hitelek kockázati tényezőinek alakulása és a hitelezők forrás-, valamint hitelszámlavezetési költségeinek növekedése esetére (kölcsönszerződés 7/4. pont). Ennek következményeként a felperes a külföldi kamatlábak emelkedésének figyelmen kívül hagyása mellett is olyan jelentős mérvű kamatkockázatot vállalt, amelyhez képest a külföldi kamatlábak emelkedésére vonatkozó figyelemfelhívás érdemi többletinformációval nem szolgálhatott volna. Mivel pedig a felperesnek a kamatváltoztatás lehetőségével a kölcsönszerződés deviza alapúságától függetlenül is számolnia kellett, az árfolyamkockázat lehetséges gazdasági következményei felmérésének lehetőségét a másodfokú bíróság megítélése szerint nem befolyásolta, hogy a hitelezők a kockázat feltárása során nem tértek ki külön és kifejezetten a külföldi kamatlábak hatására.
- [27] Emellett figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a kamatváltoztatásnak való ilyen mérvű fogyasztói kitettséget a jogalkotó nem tolerálta, és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 4.§-ában írtaknak, és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól szóló 2014. évi XL. törvényben foglaltaknak megfelelően a kamatkockázat következményeit utólagosan felszámolta, ami a tisztességtelenség további vizsgálatát ebben a körben indokolatlanná teszi.

- [28] A felperes fellebbezésében hivatkozott Pf.VI.20.074/2019/6. számú és Pf.VI.20.091/2019/6. számú határozatok következtetései a perben nem voltak irányadók, mert az adósok a hivatkozott ügyek tényállása szerint kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írtak alá.
- [29] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően azt állapította meg, hogy a felperes az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül nem csak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismernie annak lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt is, hogy a kockázat viselésének nincs felső határa. Mindebből az következik, hogy a keresettel támadott főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötés nem tisztességtelen, vagyis a szerződés érvénytelensége ebből az okból nem állapítható meg.
- [30] Az elsőfokú bíróság a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a), b) és c) pontjában meghatározott okokból nem találta megállapíthatónak, illetve nem ítélte tisztességtelennek a kezelési költség kikötését sem. Következtetéseivel a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett, ezért ebben a körben csupán visszaatal az elsőfokú bíróság helytálló jogi indokaira.
- [31] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [32] Egyetértett ugyanakkor a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakkal az I.,III. és IV. rendű alperesi jogi képviselői munkadíjat érintő kérdésben. A munkadíjat 8.232.714 forint pertárgyérték után kellett számítani (15.546.745 forint, az elszámolás szerinti tartozás – 7.314.031 forint, a felperes megállapítani kért tartozása) azt is figyelembe véve, hogy a jelen per úgynevezett típusper, amelyben a védekezés iránya, módja a más perekben kialakult gyakorlathoz igazítható. Erre figyelemmel a megbízási szerződésben kikötött ügyvédi munkadíj (Szekszárdi Törvényszék P.20.390/2013/13. szám) leszállítása indokolt a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2.§ (2) bekezdése alapján. A másodfokú bíróság ezért ebben a részében az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felperest terhelő perköltség összegét leszállította.
- [33] A per főtárgya tekintetében eredménytelenül fellebbező felperes az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. III. és IV. rendű alperesek részéről felmerült másodfokú perköltséget, mely az R. 2.§ (1) bekezdés a) pontja alapján megállapított, a másodfokú eljárásban felmerült jogi képviseleti tevékenységre figyelemmel megállapított összegű ügyvédi munkadíj.
- [34] Az 1952. évi III. törvény 87.§ (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díja a felperes terhére esik.
- [35] A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

- [36] A másodfokú bírság a fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 29.§ (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a felek az 5. sorszámú tájékoztató végzés átvételétől számított tizenöt napon belül a Veir. 21.§ (3) – (4) bekezdése szerinti eljárás iránti közös kérelmet nem nyújtottak be.

Pécs, 2020. május 25.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró